

اگر عقلانیت اعمال شود نظاره‌گر رشد فکری در جامعه خواهیم بود

یک استاد دانشگاه خوارزمی درباره نحوه حاکمیت عقلانیت در جامعه گفت: عقلانیت باید به گونه ای باشد که ما را به آزادی انسانی راهبری کند.

یک استاد دانشگاه خوارزمی درباره نحوه حاکمیت عقلانیت در جامعه گفت: عقلانیت باید به گونه ای باشد که ما را به آزادی انسانی راهبری کند. ما باید این آزادی، عدالت و حریت را در جامعه ببینیم. اگر عقلانیت را اعمال کردیم نظاره‌گر رشد فکری در جامعه خواهیم بود. حجت الاسلام محمدرضا مصطفی پور با بیان اینکه یک نظام سیاسی که به عدالت، آزادی و ارزشهای متعالی انسانی فکر می کند، در مقام عمل تاثیر خود را نشان می دهد، درباره جایگاه عقلانیت و تدبیر در نظام سیاسی و اجتماعی به خبرنگار مهر گفت: قبل از هر چیز باید دریابیم چه کارهایی پسندیده است؟ چه کارهایی در چارچوب مصالح ملی جامعه است؟ چه کارهایی در مسیر اهداف متعالی انسان است و چه اموری در ارتباط با حفظ وحدت جامعه می تواند دخیل باشد؟ قبل از پاسخ به این قبیل موضوعات باید عقلانیت را کسب کنیم. باید به این نتیجه برسیم چگونه درک لازم برای رسیدن به این اهداف را فراهم آوریم و چه مطالباتی باید داشته باشیم تا این داده ها به طور منظم در کنار هم قرار گیرند و بتواند ما را برای رسیدن به آن اهداف کمک کنند.

وی افزود: در آموزه های دینی آنجا که صحبت از حیات و توجه به حقیقت آن است، صحبت از عقلانیت نیز به میان می آید. سوره مبارکه انفال در دل خود این حرف را دارد که بدترین انسانها کسانی هستند که با آنکه چشم و عقل دارند اما از آن استفاده نمی کنند، یعنی اطلاع و شناخت درست از وقایع ندارند. یا در روایات به گونه های متنوع و فراوان داریم که آنچه به انسان هویت می دهد عقل است و آنکه می تواند ما را برای رسیدن به این هدف و مقصد راهنما باشد عقل است.

این استاد دانشگاه ادامه داد: از این آیات و روایات درمی یابیم که در اصول دین باید با عقل به شناخت لازم برسیم و راه دیگری جز آن نداریم. پیغمبر اکرم(ص) فرمود: اگر تصمیم گرفتید کاری را انجام دهید سرانجام آن را ببینید، اگر سرانجام آن بر رشد صحیح است پس آن را انجام دهید، اما اگر شما را به مقصد نمی رساند از انجام آن ابا کنید.

مصطفی پور یادآور شد: انسانی که دارای عقل عاقبت اندیش است اصول کارش را به شکل ویژه و صحیحی قرار می دهد. از بعد اقتصادی می توان این گونه مثال آورد، در یک شرکت مشغول به کار هستیم و قصد تدبیر برای یک فعالیت تولیدی داریم طبیعتاً اولین موضوعی که باید در نظر بگیریم عاقبت این کار است که آیا این فعالیت اقتصادی رشد، پیشرفت، بازدهی و سود را می تواند متوجه این سازمان کند یا نه. اگر جواب مثبت بود این کار را انجام دهیم، در غیر این صورت باید از انجام آن کار خودداری کنیم. در نظام سیاسی نیز درست به همین شکل است. به فرموده مقام معظم رهبری در نظام سیاسی باید سه حوزه را در نظر بگیریم: حکمت، مصلحت و مدیریت.

وی درباره رابطه عقلانیت با اعتدال و میانه روی گفت: برای داشتن اعتدال باید در وهله اول معنای اعتدال را بدانیم. این واژه در لغت به معنای دوری از افراط و تفریط است. در اقتصاد یعنی نه اسراف کنیم نه صرفه جویی افراطی. از طرف دیگر قناعت را لحاظ کنیم و به قول سعدی نه چندان بخور کز دهانت درآمد / نه چندان که از ضعف جانت درآمد. در مسائل سیاسی نیز این موضوع صدق می کند. اینجاست که به ویژه در بحث نظام سیاسی با موضوع آزادی مواجه می شویم. وقتی می گوییم آزادی باید بدانیم در چه محدوده ای آزادی مان را اعمال کنیم تا سر از بی بند و باری یا رهایی در نیآورد. به دنبال آزادی، بحث تعالی مطرح می شود. ما آزادی می خواهیم برای اینکه انسان رشد و تعالی کند. استعدادهای او شکوفا شود و این منوط بر این است که اعتدال را مد نظر داشته باشیم.

وی خاطرنشان کرد: عقلانیت باید به گونه ای باشد که ما را به آزادی انسانی راهبری کند. ما باید این آزادی و عدالت و حریت را در جامعه ببینیم. اگر عقلانیت را اعمال کردیم نظاره گر رشد فکری در جامعه خواهیم بود. ما اگر بتوانیم هرچه بیشتر خطر و تهدید را کاهش دهیم به یکی از نشانه های عقلانیت دست یافته ایم.

حجت الاسلام مصطفی پور درباره شاخصهای مهم عقلانیت افزود: اول شناخت واقعیتها و عدم دوری از آنهاست. به دنبال شناخت واقعیتها باید مخاطب خود را بشناسیم تا حقایق را برای او تبیین کنیم. مسئله بعد این است که بدانیم آیا انسان موجودی است که صرفاً برای خوردن و آشامیدن و اینها به وجود آمده است یا خیر. پس علاوه بر اینها باید تعالی انسان را هم لحاظ کنیم. اگر تصمیم داشته باشیم عقلانیت ابزاری را لحاظ کنیم مسئله دیگر مربوط می شود به همان برنامه ریزی درست مطابق با واقع و امکاناتی که در اختیار داریم.